

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20)

(Fi2025/00415)

Försäkringskassan har utifrån de utgångspunkter som myndigheten har att beakta följande mer övergripande synpunkter vad gäller förslagen i betänkandet.

Ett effektivt informationsutbyte mellan kommuner, regioner och statliga myndigheter kan bidra till att bekämpa felaktiga utbetalningar och välfärdsbrott. Genom att kombinera kommunala och statliga data bör välfärdsbrott kunna upptäckas och förhindras på ett sätt som idag inte är möjligt. En kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet bedöms kunna ge Försäkringskassan och andra aktörer en ny och mer heltäckande förmåga att identifiera mönster, upptäcka systematiska angrepp och snabbt stoppa felaktiga utbetalningar.

Som utredningen själv påtalar kommer det dock på flera sätt att vara en utmanande uppgift att ansluta kommuner och regioner till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Det rör sig om ett stort antal aktörer, 290 kommuner och 21 regioner. Detta ska jämföras med de fem statliga myndigheter samt arbetslöshetskassor som är anslutna idag. Det framgår också att de kommunala aktörernas verksamhet skiljer sig åt på olika sätt, exempelvis i fråga om organisation och i vilken grad de anlitar privata utförare. Vidare anges att de har kommit olika långt i arbetet mot felaktiga utbetalningar och har olika mognadsgrad i fråga om IT-system. Detta talar för att anslutningen kan bli både resurskrävande och komplicerad.

Försäkringskassan menar att det vid valet mellan utredningens förslag bör göras en avvägning mellan dels hur mycket resurser som behöver läggas ned och vilka risker förslaget kan innebära, dels den väntade effekten. En anslutning av kommunsektorn till delarna analys och granskning kan med stor sannolikhet bidra till att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar vilket är Utbetalningsmyndighetens uppgift och syftet bakom utredningen. Mervärdet av att ansluta kommunsektorn till transaktionskontot framstår dock som mer tveksamt i förhållande till det syftet. Införandet av systemet med transaktionskonto är redan nu komplext med flera utestående frågor som återstår att lösa. I dagsläget går det inte att fullt ut överblicka följderna av systemet eller dess funktionalitet. Det är med andra ord svårt att idag förutse konsekvenserna av en kommunal anslutning till systemet med transaktionskonto. Det framstår dock inte som alltför långsökt att tro att systemet skulle bli än mer komplicerat om nya typer av utbetalningar och en stor mängd nya aktörer tillkommer. Det skulle i värsta fall kunna påverka det redan beslutade genomförandet negativt.

Mot denna bakgrund bedömer Försäkringskassan att utredningens förslag 2 är det lämpligaste, i vart fall om kommuner och regioner i närtid ska anslutas till Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Nils Öberg i närvaro av tf rättschef Ingrid Utne och rättslig expert Cecilia Landolf Hjort, den senare som föredragande.

Nils Öberg

Cecilia Landolf Hjort